

Son BTYK Kararları

Aykut Göker

10 Mart'ta BTYK toplandı ve bir dizi karar aldı. "Türkiye Araştırma Alanı'na [TARAL] dahil tüm kuruluşlarca, Vizyon 2023 Projesi çerçevesinde belirlenmiş olan öncelikli teknolojik faaliyet konuları ile öncelikli teknoloji alanlarında odaklanmayı temel alan bir strateji izlenmesi; TARAL içinde yer alan tüm kamu kuruluşlarında ARGE için ayrılacak finansman kaynaklarının kullanılmasında önceliğin bu alanlara ve bu alanları destekleyecek araştırmalara verilmesi; kamuya ait araştırma kurumlarının da bu alanlarda araştırma yapmaya özendirilmeleri beyin gücümüzün geliştirilmesine ilişkin plânlamanın, özellikle de, üniversitelerdeki öğretim ve araştırma programları ile doktora ve doktora sonrası burs programlarının bu teknolojiler gözetilerek yapılması" alınan kararlar arasında ve en önemlisi de bu **4 sayılı karar**. Vizyon 2023'e emek vermiş yüzlerce bilim insanı, uzman ve sanayici için gerçekten sevindirici bir sonuç.

KARARLARA BÜTÜN OLARAK BAKILDIĞINDA...

Ama, kararlara bir bütün olarak bakıldığında, ne yazık ki, aynı sevinci duymak mümkün olmuyor; çünkü, 4 sayılı karar sanki boşlukta kalmış gibi bir izlenim doğuyor. 5 sayılı karara bakalım; şöyle deniyor: "Kamu kuruluşlarımızın ARGE'ye dayalı ihtiyaçlarının karşılanması ve toplumsal düzeyde ARGE talebi oluşturmak için, ihtiyaçlara bağlı araştırma programlarını oluşturmalarına; bu programları en geç 30 Mayıs 2005'e kadar TÜBİTAK'a göndermelerine karar verilmiştir." Öncelikler bu kararda da hatırlatılsaydı, iyi olmaz mıydı? Gelelim, asıl, TÜBİTAK'ın 2005 bütçesine konan 446 milyon YTL'lik ek ödeneğin dağıtımıyla ilgili 6 sayılı karara. Bu kararda, "ARGE desteklerinde öncelik verilecek projelere" ilişkin kriterler sayılıyor; ama, bunlar arasında, 4 sayılı kararla kabûl edilen "öncelikli teknoloji alanları" yok!

Kararlara göz atmayı sürdürüelim: 8 ve 9 sayılı, "Ulusal Savunma Araştırmaları Programı" ile "Ulusal Uzay Araştırmaları Programı" konularındaki kararlar önemli. Vizyon 2023'ün öncelikleri arasında olan bu iki alanın, askerî açıdan da stratejik önemde olduğu için, özel olarak ele alınmaları doğal. Ne var ki, 9 sayılı kararın gerekçesinde geçen şu ifadeyi anlamak biraz zor: "BTYK, 8 Eylül 2004'te yapılan toplantısında ülkemizde yeni alanların açılması ve yüksek kalkınmanın yakalanması hedefiyle önemli bir atılım kararı almıştır. Bu toplantıda, ülkemizdeki ARGE harcamalarının GSYİH içindeki payının 2010 yılına kadar %2'ye yükseltilmesi için gerekli ek kamu kaynaklarının 2005 yılı bütçesi ile başlamak üzere tahsis edilmesine karar verilmiştir. Bu hedef doğrultusunda **Sayın Başbakanın himayeleri altında gerçekleştirilecek temel öncelikli alanlar belirlenmiştir**. Bu öncelikli alanlardan birisi de 'Uzay Araştırmaları'dır....."

BOŞLUKTA KALAN ÖNCELİKLER....

Gerekçedeki ifadenin, 8 Eylül 2004'teki BTYK kararlarına ilişkin 2004/24 sayılı genelgeye bakıldığında şöyle anlaşılması gerekir, diye düşünüyorum: "**Başbakanın himayeleri altında gerçekleştirilmek**" üzere belirlenmiş olan 'temel öncelikli alan **programları**' uzay ve savunma araştırmaları programlarıdır; yani, 4 sayılı karara konu olan öncelikler arasından yalnızca "Uzay ve Savunma Teknolojileri Geliştirmede Yetkinleşme" konusundaki programlar Başbakanın himayesindedir. Yoksa, bu ifade, "**temel öncelikli alanlar** BTYK'nın 8 Eylül 2004'te belirledikleridir ve bunlar da savunma ve uzay araştırmalarından ibarettir" biçiminde anlaşılmalıdır. Aksi, aynı toplantıda hem 4 sayılı kararı almak hem de bunu yok saymak anlamına gelirdi.

Yine de insanı tereddüde düşüren 10 sayılı bir karar var. Bu kararda “TÜBİTAK tarafından hazırlanan **“2005-2010 yıllarını kapsayacak ‘Bilim ve Teknoloji Politikaları Uygulama Planı'nın onaylandığı”** belirtiliyor ve bu plânda, ne Vizyon 2023’e bir atıf var, ne de onun önceliklerine. Ama, plânın “Sonuç Odaklı ve Kaliteli Araştırmaların Desteklenmesi” eylem başlığı altında, birinci eylem olarak şu yer alıyor: **“Bilim ve teknoloji önceliklerinin saptanması.”** Niye? 4 sayılı kararda geçen öncelikler 2005-2010 arasında geçerli değil miydi? BTYK kararlarına TÜBİTAK web sitesinden erişilebiliyor. İsterseniz, bunları bir de siz inceleyin.

<http://www.inovasyon.org>

CBTD. 16 Nisan 2005